

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan izvenšt posebnjke in druge po praznicah, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec. 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od štiridesetne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“.

Opravništvo, na katero naj se blagovoljivo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. ad ministrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Volitve za mesta in trge na slovenskem Štajerskem.

Iz Maribora 7. sept. [Izv. dop.]

Domoljubje je jedna tistih državljanskih čednostij, katera se po celem svetu spoštuje in neguje. Tako splošna je ta ljubezen do domovine, da se sama ob sebi razumeva. Izjema od nje je prav grdobna prikazen, kojej so jeziki dali ime renegatstvo. Naravni nagon je ta ljubezen do domačih hribov in dolin, mej katerimi je človek otročja, mladeniška leta preživel, ter zdaj kot mož živi. Človek je bitje, katero brez sočloveške družbe živeti ne more, in tedaj je prav naravno, da mu je tista družba najljubša, ki ga je videla otroka, mladeniča, v kateri je prve besede brbljal, in prve misli mislil; za to je naravno, da človeku rojak, sojezičnik, največ velja. — Zgodovina nam javlja lepe čine domoljubja in ta zgodovina zapisuje imena tistih, ki so svojo domovino izdali, s črnimi črkami, ter jim daje imena Efijsalov. Nij ga pesnika, poštenega pisatelja, ki bi renegatstvo povzdigoval, domoljubje pa grdil. Velik, kakor povsem, velik se nam tudi podaja npr. nemški pesnik Schiller v svojem domoljubju, in lepo izrazuje ta velikkan to domoljubje v svojem Tellu, podavši staremu Atinghausnu besede na ustni:

Pomisl, kakovšnega si rodil!
Ne dajaj za ničemerno bleščobo
Visoko krone lastne vrednosti, —
Ponašaj s tem se, to naj bo ti dika,
Da glava si svobodnemu narodu.
Nategni krepko — prirojeno vez,
Okleni se predrage domovine,
Posveti v blagor srca jej in dušo.
Tu ima korenine tvoja moč.

Po celem svetu je rodoljubje, patrijotizem, sveto čutje, in divjak, kakor omikan človek postaje s tem čutjem v prsih ob priložnosti

obranitve domovine junak, o kojem velja: „sveto služimo svetej domovini.“ Ta patrijotizem žalibog ne velja po vsem v naših slovenskih krajih. Pri nas je dosti ljudij, ki so se od svojega ljudstva, od svojega roda strani obrnoli, svojo narodnost zatajili in tujinstvu se prodali. Zgodovina jim bode dala ime renegatov — Efijsalov. Oni s Schillerjevim Rudencem pravijo:

V globokej duši me
Boli, da nas zaničujevaje tujei
Pastirsko plemstvo imenujejo. — — —

In mej temi ljudmi so oni, ki bi imeli po svojej večjej omiki biti voditelji, prijatelji slovenskega ljudstva! Zlata tujina pa jih je oslepila, in na mesto da bi bili slobodni možje v lastnej slovenskej domovini, rajši so sluge tujine, hlepeči po kakem milostljivem pogledu tujstva. Častoljubje je v naših renegatih, ki se po večjem iz našega srednjega stanu rekrutirajo, ugasnole. Ponašajo se naši odpadniki s tem, da domačega jezika le toliko znajo, kolikor so se ga od kravje dekile naučili. Nijso toliko omikali se, da bi se na stališ popeti mogli, na katerem bi uvideli, da človek lahko več jezikov zna, ter se omikal po tujej omiki, da mu pa radi tega nij treba zapustiti svojcev, ter te svojce prodajati za gnoj, s katerim tujstvo svoje polje gnoji pri nas.

Junaki, domoljubni junaki tedaj ti naši ljudje nijso. Njim je le lastna korist mari, korist rojakov jim je deveta briga. Malo odlikovanja po tujstvu jim je več vredno, nego zavest, da so kot poštenjaki svojo domoljubno dolžnost izpolnili, delujoči za svoje ljudstvo in ne za tujstvo. Tem renegatom je lepo veselje, ako vidijo, da naš kmet ubožava. Tem ljudem je prav, da so rudarstva, toplice v našej lepej domovini last tujcev, njim je prav,

da njihov rojak — Slovenec kot rudar ali knap, kot dninar samo v teh rudarstvih dela. Njihovo delo je, ako npr. v Celji in Mariboru domači jezik v ljudskih šolah ne najde mesta, ter je samo tuji nemški jezik učni jezik.

Bodoči domačin ali tujec zgodovinar bo o nas Slovenceh in posebno našem srednjem stanu hudo sodbo delal; on bo rekel, da je slov. renegatstvo tako brezsrčno bilo, da je celo časopis izdajalo, v katerih je blato metalo na lastno svojo slovensko domovino ter slovensko ljudstvo. Ljubljanski „Tgbit“ bode imenoval najmilejše pamflet, gnojnico, v kateri se je renegatsko zasramovanje lastne domovine nabiralo. Huda bo sodba objektivnega zgodovinarja o nas, ker niti liberalnost, niti izgovor, da hote ti naši renegatje nemško omiko mej Slovence spraviti, ter da tako domoljubno delajo, jih ne bo rešilo, ker človek je lahko liberalen, rad kale, ter čestlec nemške kulture, vendar ne sme, ako hoče pošten biti, tako daleč iti, da bi lastno ljudstvo grdil, njegov jezik povsod izpodrival, ter delal na to, da postane tujec gospodar v slovenskej zemlji, Slovenec pa hlapec.

Bodočnost bo o ljudeh, ki so po mestih in trgih oltarje tujstvu stavili, nemilo sodbo izrekla in vrstila jih bo mej renegate najslabšega kova. In posebno bo o onih ljudeh, ki so se šolali, in ki bi po svojej večjej omiki bili v stanu, da pomorejo malemu, ubogemu svojemu slovenskemu narodu na noge, ki so pa, kakor jeden mož, tujim politikarjem pomagali, hudo sodila. Če jih ne bode norcev zvala, katerim je ideja nemške misije glave popolnoma zmešala, zvala jih bo nemoževske ljudi, ki so trepetali pred vsakim strahom.

Volite za deželni štajerski zbor tudi naše mestjane kličejo k volilnej mizi. Kar je „navdušenega“ renegatstva, prišlo bo ter izpovedalo,

Listek.

Zaklad pomorskega razbojnika.

(Po Fr. Gerstäckerji.)

Tretje poglavje.

Na sledu.

(Dajje.)

„Sennora Fostero nam bode za malo časa svojo malo zadnjo sobo prepustila,“ reče stari kapiten s prijaznim pogledom; stara dama je ustregla tudi rada ali nerada želji, katera jej je celo ravno zdaj zanimivo družbo izpred oči spravila. V malej sobi, olepšanej s križi in svetimi podobami, zato bolj podobnej kapelici, nego sobi, a je bila vendar boudoir čestite gospe, prinesli so kmalu svečave in vina. Bilo je tedaj za goste vse pripravljeno.

Sennora Fostero je tudi hotela v sobici ostati, da bi na to pazila, da bi gospodi vina

ali kaj družega ne primanjalo. A vsi trije gospodje dejali so, da si je ne upajo tolikanj truditi, in zdaj poštena gospa nobednega izgovora več nij imela, s katerim bi svojima ušesoma čisto nedolžno veselje napravila, da bi slišala slabo o možu govoriti, o katerem je opravičeno sumila, da hoče iz nje denarja iztisniti.

Stari pomorščak pove kolikor mogoče na kratko kapitenu fregatskemu, kar se je vedelo o tujcu, in na kaj se sum naslanja; mladi častnik seznanil ga pa s tem, kar se mu je na tujčevem vedenju čudno zdelo. Kapiten poslušal je vse molče, le sem in tja je na kratko kaj vprašal; ko je pa vse izvedel, kar sta mu mogla moža povedati, ozre se najpreje opazno proti dverim, ne prisiuščkava li kdo od zvonaj, ter reče prav tiho — ker v resnici je tja mia uho tako h ključavnici pritiskala, da je bilo skoro krvavo:

„Sennores! po vsem, kar ste mi povedali, in drugih stvarih, ki bi bile v navadnih slučajih nepomembne, ne dvomim nikakor več, da tujec nij nikdo drugi, nego glasoviti Tenares, o katerem se je v zadnjih letih mislilo, da je mrtev!“

„Tenares?“ vsklikne stari kapiten prestrašen, mej tem ko mladi mož somišljeno z glavo prikima.

„Ne preglasno, sennor!“ zašepeče kapiten. „Sicer stene nemajo ušes, a ima jih sennora Fostero, o kateri nij dvomiti, da ji zdaj kolikor mogoče porablja. Glasovi, ki so tačas o Tenarovej smrti govorili, so prenedoločni — jedni so trdili, da se je sam ustrelil, drugi, da je v morje skočil. A toliko je zagotovljeno, da se truplo njegovo ne našlo, in vsi trije smo z morjem predobro znani, da vemo, kako lahko se človek na njegovem površju plavajoč delj časa vzdrži, in da ga tudi lahko slučajno

da še stoji tam, kjer se slovensko ime zasramuje, ali v Celju in Mariboru in Ptuju, se bode videlo, da rajde teh navdušenih renegatov nijsa več tako mnogoštevilne, menj jih bo. Pošteno domoljubje bode doma ostalo, ker bi zastoj hodilo proti komandiranim ljudem v boj. Ostali pa bodo doma tudi drugi, ki so nekdanj bili mej renegati in vse te volitve v mestih in trgih bodo nekako mrtvo se vršile. Ne bode vriska in hrupa. Ljudi začenja biti sram svojega renegatskega stališča, in uvidevajo, da ta slavna „nemška“ misija dobrega nič nij prinesla. Mirno se bodo te volitve vršile, grobna tihota jim bo sledila, ne bo dosti glasov — in genij slovenskega domoljubja gledajasnije, ker oznanjuje mu to mrtvo volilno gibanje mej slovenskim srednjim stanom, da slovenska poštenost zopet dobivlja tal v mestih in trgih. Ostanite tedaj slovenski pošteni jaki volilci za mesta in trge doma. —

(To se ve, da ta poslednji svēt neudeležitve našega vrlega dopisnika velja samo za ona štajerska mesta in trge, kjer se narodnjaki volitve udeležiti nijsa sklenili. Drugače je v Ptuj-Ormuži-Središči-Ljutomeru, kjer svetujemo poslušati našega denšnjega ormuškega dopisnika. Ur.)

Iz Bosne in Hercegovine.

Oficijalen telegram 9. septembra poroča: Nadaljeva je uže naznanjeno poročilo o boji brigade generala Samca pri Ključi 6. t. m., poroča 36. vojna komanda v Banjaluki 9. t. m. to-le: Brigada Samec je stópinjo za stópinjo prodirala od levega krila; s tem je bila desna sovražnikova stran pri Ključi zajeta, in upirajoči se Turki so bili na vseh straneh prisiljeni, umakniti se. Na visoko strmo gorsko teme, na katerega vzhodnej strani leži utrjen grad (kastel), so naši priplezali od zapadne strani, in sovražnika prisilili, da je grad zapustil, katerega so naši ob 10. uri zasedli. Sovražnik je zbežal na vse strani. Okolica pri Ključi je zdaj popolnem iztrebljena turških vstašev. Naša izguba v bojih pri Ključi je: 1 stotnik mrtev, 9 oficirjev in jeden oficirski namestovalec ranjeni, 250 vojakov ranjenih in mrtvih.

Pri Ljeskovcu se je bil vnel boj mej prvimi stražami 12. lovskega bataljona in 600 turškimi uporniki, kateri so se končem umek-

nili. Pri tem so bili ranjeni stotnik Winter in dva lovca, trije lovci so mrtvi.

Popoludne istega dne je bil tudi boj pri Prosvečenem Kamnu mej turškimi uporniki in dvema kompanijama 88. ogerskega deželno-brambovskega bataljona. Od teh je jeden mož mrtev, jeden ranjen.

Kakor se oficijalno poroča iz Doboja od 3. vojnega kora, imeli so vstaši 5. septembra nad 600 mož izgube. Kraj Sjena, vzhodno od Kotorska, je poln turških ranjencev. Po zanesljivih poročilih stoji 6000 vstašev mej Han-Karanovcem in Gračanico.

V okolici Banjaluškej napreduje razoroževanje brez upora dalje. Zdaj je tudi Sanski-most v dolini Sane od naše vojske brez upora zaseden bil.

Turška posadka v Trebinji pod Sulejmanom pašo (50 oficirjev in 1570 mož) je bila v Gružu (Gravosi) na L'oydove parnike vbarkana. Dve turški kompaniji, ki sta stali pri Gačku, prideti denes (9.) v Metkovič, da se vbarkati.

Iz Sarajeva se telegrafira 8. sept: Včeraj so naši Avstrijci prijeli 30 Turkov, ko so ti ravno v svojej cerkvi (mošéji) posvetovali se, kako bi mesto Sarajevsko zažgali. — Predvčeranjem so Turki dva naša vojaka, ki sta pri Maglaji patrolirala, obstrelili, ranili in potem razmesarili.

Sarajevo 3. sept. [Izv. dop.]

Mislil sem, ako v glavno mesto Bosne pridem, da ti lahko večkrat pišem, ali nij tako, varal sem se, kakor iz pisma razvidiš.

Tvoje pismo od 30. julija sem še le 30. avgusta prejel, potovalo je torej celi mesec do Sarajeva. Drugo pismo od 13. avg. došlo mi je preje v roko, potrebovalo je samo 10 dnij. Pri tukajšnjih razmerah tudi nij drugače možno; če ne bi imeli vojnih poš, zvedeli ne bi nič iz drage nam domovine, kajti Turek, in ta druhal le zna dobro glave sekati in nosove rezati, a poš ne pozna. Da smo 19. m. m. slavno zmagali, in Turke prav mastno pretepli, to si gotovo uže na tanko iz novin poizvedel. Od tega dneva do sedaj bivam vedno v mestu v velikej kasarni, samo naš 5. bataljon je v taboru pred mestom. Zraven nas je še 31. bataljon lovcev otočanski, pri katerem je tudi rezervni lejtenant Kaš; pri boji pred Sarajevem bil je njegov bataljon pred nami na gori Trebevič

in Debelo brdo. 31. bataljon lovcev je mnogo svojih izgubil.

Gora je z niskim drevjem obraščena in golo pečevje gleda vanj, katero je zelo strmo. Po celem bregu je bilo Turkov kot listja, a mi spodaj. Misli si, kaka težava je po pečevji naskakovati, mej tem ko sovražnik neprenehoma iz dobrih pozicij na nas strelja, vsak, kateri je bil od krogle zadet, padel je nazaj v globino in si še zraven roke in noge polomil; ali mi smo trdno stali kot skala, in se vedno junaško vedli, ne oziraje se na sovražnikove krogle. Spustili so se v beg, in mi za njimi kakor ščuka na klina.

Potolkli smo mnogo teh lopovov; na zadnje smo zasedli grad in skoro je vihrala naša zastava nad mestom. Begunci so se razkropili v gore, in še sedaj nemamo pred njimi miru, kajti dan za dnevom se zopet zbirajo, in nas hočejo napasti. V noči 2. septembra ob 2. uri po polnoči nas je „alarm“ probudil iz sladkega spanja; v trenutku, akoravno vsi zaspani, smo bili pripravljene, — glas je prišel od patrole, da nas pod bregom 24.000 vstašev čaka (jako dvomim, da jih je toliko bilo). Več bataljonov je šlo nad sovražnika, ali jaz sem doma ostal; drugi dan opoludne prišli so brez boja vspehani in trudni nazaj. Govorica se je raznesla, da se je sovražnik nam umaknil, ter nas hoče o priložnosti z vso močjo napasti — ako Bog da, se bode varal, sicer pa preje ne bode konca, da se vsak turški pes pokolje. Mi imamo vedno „marschbereitschaft“.

Vsak dan imamo čast, ujete Turke, ki so nas streljali, pokončavati, za nekatere so vislice, za druge svince!

Predvčeranjem bil je nek turški učitelj obešen. Nek vstaški poveljnik pri Žepčih, starosivec z sivo brado, velike postave, z bistrim divjim pogledom, lepo oblečen, kacih 60—70 let star, čakal je tudi osode. Naša kompanija je bila komandirana, — nij si pustil oči zavezati, brabro in možato se je vedel in čakal, da ga Mohamed v svoje naročje sprejme — a mi drugih mislij, — pes prokleti! — puške napnemo, in naše svinčenke ga takoj pošljejo v Mohamedov raj. Včeraj so bili trije moški in jedna ženska obešeni, in tako sledi vsak dan.

Ravno denes so necega Turka pripeljali, ki je rezervista od naše kompanije na potu od Blažuja do Sarajeva 19. p. m. ravno pri mostu čez Bosno najprvo obstrelil in mu

kakova ladija reši. Vrhu tega je pa trajal tačas boj blizu male gruče koralnih melij, katere zadostujejo, da se je kateri pirat mej njimi skrill, akoprām še kokosova palma na njih ne raste, in dolgo tam človek ne bi mogel ostati. A nemožna stvar to nij. — A tu v mestu sti dve osobi, ki zagotavljati, da sti tujca izpoznali. Oba dva sta bila pomorščaka preje na ladiji San Antonio, katerej poveljnik biti, sem jaz z čast imel; jeden služi zdaj pri vas, sennor, drugi postal je v istem boji invalid, živi pa zdaj tu v mestu. Prvi, zdaj vaš pomorščak, sennor, peljal je z vami tujca zadnjič na Reconocido, in trdi zdaj, da se dobro spominja, da je tujca tačas videl v boji na strani piratov. Posebno važna priča je pa drugi, kateremu je Tenares sam ono rano vsekal, zaradi katere zdaj ne more več desne roke rabiti; ta pravi, da neče nikdar biti zvečan, ako ga nij pred nekoliko dnevi tukaj v mestu videl. Takoj je sam k meni prihitel, in dejal, da bi se skoraj bil strahu zgrudil,

ko je tega človeka ugledal, ker je v prvem trenutji se spomnil na pravljico o pošasti na piratskej ladiji, in mislil, da je to Tenarov duh. Tenares bil je pa preveč sam v se zamisljen, da bi ga bil opazil; prišel je tačas, menim, ravno od Reconocido, ter jo hitro ukrenil na cesto, ki pelje v gore. Ko se je bil mož nekoliko spantoval, ter ga nij prikazen več proganjala, kar je on menil, jame o stvari soditi, ter je bil dosta pameten, da je takoj mene poiskal, in mi vse povedal. Tenara poznam tudi jaz sam predobro, izpoznal bi ga takoj, ako bi ga le jedenkrat še videl; a tudi oni stavec mu je bil v življenji uže dosta blizu, in ima dosti uzroka, da si je njegov obraz zapamtill. Da je Tenares tukaj, je možno, in ako stavim pohod na Reconocido zraven njegovega vedenja, potem moram tudi jaz verovati, da je ta nevarni mož živ mej našim zidovjem.“

„A kaj bi namereval s tem, da je prišel nazaj mej svoje sovražnike?“ dé stari kapiten

neverno — „stvar mi je še zmirom preveč neverjetna. Ali pa morda ladija, katera ga je pripeljala, jedno igro z njim igra?“

„Ne,“ pravi kapiten vojne ladije, „tudi jaz sem bil prvije tega mnenja, ter se je ladija najnatančneje preiskala, — a našli smo vse v najlepšem redu. Tenares pripeljal se je, kakor se dozdeva, le kot navaden potnik od Tahitija, a le to mi je zastavica, po kaj da je prišel.“

„No, morda morem jaz to rešiti,“ zakliče mladi oficir, ki je mej tem časom tiho, glavo z rokama podpiraje pri mizi sedel. — „Selij ne spominjate več, kako je oni večer povpraševal, če so na Reconocido mnogo denarja in braziljanskih biserov našli?“

„To je!“ vsklikne kapiten Nuestre Sennore, — „nij več dvomiti zdaj — na ladiji ima še katero lukujo, katere mi nijsmo kljubu natančneje preiskavi našli. Prišel je tedaj, da bi svoj rop spravil. A kje je bil cele štiri leta, in zakaj pa uže prej nij prišel?“

potem glavo odsekal. (Bil je ta revež, kmet iz Nove vasi pri Mariboru, bolehav, ter nas nij mogel dohajati in po takem načinu prišel je na glavnej cesti turškemu lupežu v roke in moral je svojo dušo na tako žalosten način izdahniti.) Takih dogodeb bi bilo dosta popisati, ali časa manjka! Enakosti poizveš gotovo iz časopisov, katere tudi mi uže dobivamo, seveda nekoliko pozneje, pa jih vendar željno pričakujemo!

Večina novic v časopisih je istinita, ali vse vendar ne; — posebno nas Slovence radi prezirajo, ali le na kratko omenijo, vidi popise boja pri Žepčih in pri Maglaji.

Nemški polki so večjidel še le za nami došli, ko je bilo vse uže urejeno.

Odkar smo tukaj v Sarajevem, se vsak dan hiše preiskujejo, in vsak nam mora orožje oddati. Veliko prebivalcev je k nam v kasarno prišlo, ter nam orožje oddalo, seveda katoličani vsi.

Orožje imajo nekateri prav spretno, a mnogo je tudi starega železja. Vsak od nas si je nekaj za spomin soboj vzel. Tudi jaz in Gr. imava revolver, — puške, handžare bi bilo preteško soboj nositi. Vzel sem si tudi iz magazina z dovoljenjem nekaj turških nogovic srajc, črevljev in rudeči „fez“; — za strijca K. imam turško piščalko, katero mu prinesem, ako se zdrav vrnem, — darilo ga bode gotovo veselilo!

Pred nekaterimi dnevi so naši žandarmi v hiši Hadji-Loje, ki je gori nad mestom, vzeli nad 80.000 gl. srebra in zlata, — njega sicer še nemajo, ali ga mislijo skoraj zasačiti.

25. pr. m. so imeli vsi kristijani veliki svetek, kajti obhajali so slavno zmago in rojstni dan našega „svitloga cara i kralja“ — bil je celi „štab“ in sam Filipović navzoč. Popi so ga pred velikimi vrati pričakovali in metropolit sam vzel ga je pod pazduho, ter ga peljal na levi tron, kjer se je potem začela služba božja.

Večjidel se le prepeva v koru, — tudi jaz sem bil v cerkvi. Nazadnje molil je metropolit za „spasioca in oslobodioca Franja Josipa I.“ Bilo je ravno ta dan slabo vreme, drugače bi še mnogo več ljudstva došlo. Srbska cerkev je izvenredno lepa in še nova, komaj 7 let dozidana; pred cerkvijo je lep vrt z topolovim drevoredom, s cveticami zasajen in železnim okvirom ograjen. (Konec prih.)

„Tega tudi jaz ne znam,“ reče stari kapiten; „a če se to potrdi, da je prišel radi tega sem, in jaz sem tudi zdaj skoraj preverjen, potem je ono, kar hoče zdaj odnesti v spodnjem delu ladije skrito, tam, ker sti oni dve bruni navskriž dejani, ker je tujec tja doli skočil in je prostor preiskaval, in ko je zopet nazaj prišel, htel je takoj zopet na suho, nobedna stvar ga nij več zanimala; htel je jedenkrat celo v zadnjem delu ladije zaostati, ko sva šla midva v sprednji, tega se še dobro spominjam. Seveda, tačas nijsem kaj tacega sumil, torej se mi to tudi nij čudno zdelo. A kaj je zdaj storiti? Kje je tujec, in ali se bode še na dan prikazal?“

„Por vida mia!“ vsklikne kapiten; „ko bi bil le jaz preje izvedel, da je bil ta sennor prvi večer tu; zdaj pa morda uže ima vse, kar je iskal, ter je ubegnul preje da je kdo slutil, kdo da je on in kaj da hoče. A po suhem nij mogel nikamor ubežati, in tudi le jedna ladija je mej tem časom v Rio Janeiro odplula. (Dalje prih.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 11. septembra.

Pri deželnih volitvah na *Moravskem* so narodni moravski Čehi dva sedeža pridobili, a jednega izgubili. Nemški ustavaki pa so izgubili pet sedežev, na katere so bili voljeni ali konservativci ali nemški kmetje.

Pri volitvah velicega posestva na *spodnjem Avstrijskem* so izvoljeni kandidati liberalcev z (najmenj) 76 glasovi; konservativni kandidati so imeli največ 57 glasov. Cesarske hiše udje se niso udeležili volitve.

V *Solnograškem* so konservativci zmagali v vseh kmetjskih volilnih okrajih pri volitvah v deželni zbor.

Cesarjevič *Rudolf* je zapustil 8. t. m. Prago, kjer je dalje časa bival in je šel na Dunaj.

Vnanje države.

Iz *Carigrada* se v „Pol. Corr.“ poroča, da je tam umor Mehemet Ali-paše strašno potrl vladne kroge na porti. Čuje se, da Turčija hoče posebne vojaške naredbe storiti, da upornike v Albaniji in starej Srbiji ukroti in svojo avtoriteto zopet vzpostavi. Tudi v Macedoniji, kjer se kažejo nevarna znamenja neredov in nemirov, ima se vojska poslati.

Ali „Times“ iz Carigrada poroča sledeče, ki ne kaže, da bi porta mogla red delati v provincijah, ker ga v svojem osrčju ne more. Včeraj večer, pravi telegram v „Times“ 9. septembra, bilo je vsled nove zarote privrženikov Murada mnogo ljulij v zapor dejanih. Ljudstvo je silno razburjeno. Straža pred sultanovo palačo je bila pomnožena.

Nemški državni zbor ali rajsttag je bil 9. septembra odprt. Niti cesarjeviča, niti Bismarka nij bilo k odpretju, le minister Stolberg je bral prestolni govor, v katerem se omenja Nobilingovega atentata na cesarja, vsled česar je treba izrednih naredeb, najprej postave zoper socialiste; nemške zvezne vlade so še zdaj prepričane, da je treba to zlo zatreti, zato prestolni govor navešča postavo v tem smislu predložiti, in upa, da jo bo zbornica potrdila.

Atentatar Nobiling je 10. septembra popoldne v zaporu umrl.

Angleži kažejo zdaj poseben velik strah pred tem, ker se ruski vpliv v srednji Aziji širi. „Times“ pišejo 9. septembra, da mora Anglija za vsako ceno zabraniti prijateljstvo, ali celo zvezo Afganistana z Rusijo. Samomor za Angleže bi bilo to, ko bi dovolili, da se ruski vpliv v Kabul udrži, prave „Times“. — Ali kako bodo Angleži to zabranili? Ljubzen in vpliv se ne da zmirom kupiti.

V *Ameriki* kuga „rumena mrzlica“ strašno razsaja. V Neworleansu je 7. sept. torej na en dan zbolelo 232 ljudi, umrlo 92; v Memfisu je še hujše. Ljudje beže pred kugo na vse strani. V krajih, kjer kuga razsaja je vsa trgovina ponehala in 90.000 ljudi je brez dela in zaslužka. Več kot en milijon dolarjev je treba, da se tem za 50 dnij živeža dá.

Dopisi.

Iz ormuškega okraja 10. septembra [Izv. dop.] (Volitve za deželni zbor.) Kar se tiče volitev deželnega poslanca za naš okraj, smo na čistem; volili bomo kmetje jednoglasno gosp. Ivana Kukovca v Ljutomeru, katerega popolnem dobro poznamo. — Pa v zadregi smo bili zavoljo kandidata za mesto Ormož in Ptuj, pa za trge Ljutomer, Središč in Rogatec; pri zadnjem sholu volilcev v Ptuj se je namreč bilo oglasilo šest kandidatov za deželni zbor, 2 iz Gradca 3 iz Ptuja in 1 iz Ormoža; pa sedaj se vseh oči obračajo na Ormož, kjer si prizadevamo prodreti z našim kandidatom gosp. Ferdinandom Kadom. — Gosp. Kada bi pri sedanjih okolnostih res naj bolj zaslužil našo

pozornost; on živi mej nami, pozna kakor načelnik našega okrajnega zastopništva nadloge našega ljudstva, je neodvisen mestjan in duševno izobražen in zmožen vršiti svoje poslanstvo; pred desetimi leti je sodeloval pri ormoškem taboru, ako se ne motim in je kakor član cenitvene komisiji preromal skoraj celi ptujski in rogaški okraj, tako da so mu želje in težave našega ljudstva dobro znane; kakor okr. načelnik uže se več let trudi za poboljšek kmetjskega stanu in on se je vprašanih materijalnega napredka zmirom kazal prijatelja Slovencev, dasiravno ga ne bi mogli narodnjakom prištevati; znano je njegovo ptežovanje za povzdigo konjereje; za to pa je tudi svetinjo dobil od konjerejskega društva iz Gradca; dasiravno ga prištevamo liberalnej stranki, ga moramo čast. volilcev uže za tega voljo posebno priporočati, ker je baš liberalna stranka se v Ptuj vzdignila zoper njega, češ, da jim je premalo liberalen. Mi pa vemo, kam ultraliberalizem pelje. Torej rojaki mestjani in tržani, obilno se udeležimo volitve in pustivši na strani vse graške Kozjake in ptujške Fichne volimo soglasno Ormožana, naš poslanca za mesta in trge naj bo g. F. Kada!

Iz Osjeka 6. septembra. [Izv. dopis.] (Potovanje od Zakona do Osjeka.) V svojem poslednjem dopisu iz slavonske metropole opisal sem bil vam samo tukajšnje mesto. Naj denes na kratko načrtam potovanje od Zakona (Žakanj) do Osjeka, prepusteč opisovanje učiteljske skupščine svojemu slovenskemu sodrugu, zdaj učitelju na Hrvatskem. O Zakona (Hrvati so Žakanj zvali „Zakon“, baje radi tega, ker so se na tukajšnjih hribih ljudstvu „zakoni“ (postave) čitali.) vodi železnica vso pot ob levem bregu Drave do Barča, od Barča do Vilana, od Vilana do Osjeka. Vsa ta črta nij mnogo daljša, nego Ljubljana-Maribor, a ipak se je človeku dalje časa voziti, ker je vsaka teh prog lastnina posebnega železniškega društva, vsled česar je uprava počasneja. Peljejo pa železnice po lepej ogerske deželi, osobito je okolo Pečuha in Vilana krasna pokrajina, v kateri raste dobro črno vino. Polje je videti jako rodovitno, travniki jako hobotni. Nasajenega smo videli mnogo tabaka, na pašnikih velike črede konj, goved, svinj. Gledajoč te krasne ogerske kraje, spomnili smo se nehoté latinske prislovice o Ogerskej: „Extra Hungariam non est vita, et si est vita, non est ita“. A kdo vam biva po tej zemlji? Magjar in Slovan (Hrvat), prvi gospoduje, drugi mu služi. Na vsakej štaciji smo čuli ljudi, kateri so znali hrvatski, da si se tega nijsmo nadejali. Govorili so lep jezik, a se temu jako čudili, da gospoda z njimi v njihovem domačem, od Magjarov zaničevanem jeziku govori. — Dve postaji pred Pečuhom je trg Siget, kjer je nekaj stal slavni grad Siget, v katerem je našel junaško smrt slavni ban hrvatski Nikolaj Zrinjski, boreč se s turškim vragom pod vodstvom sultana Solimana (leta 1566), katerega samega je tu smrt doletela. Ko je domorodno in zavedno hrvatsko učiteljstvo na ta slavna zgodovinska tla se pripeljalo, zaklicalo je jednoglasno: „Slava spomiu bana hrvatskega, Nikolaja Zrinjskega!“ — in zapelo je: „Liepa naša domovina“ ter „Još Hrvatska nij propala“.

Dodatek na potovanju. Vračaje se nazaj v slovensko domovino, videli smo žalosten prizor. Pred štacijo Barč je postaja Baboča,

kjer je lepa hrvatska vas, katero smo prav obdudovali, vozeč se v Osjek. Nazaj peljaje se čez štiri dni, vidimo pa grozni prizor: Vsa vas, nad 100 hiš, vam je gorela, da se je daleč svetilo v temnej noči, in žalestno razlegal vpijoči glas nesrečnih. Dva otroka, veliko živine in ves pridelek je bil v teku 6 ur upepeljen.

Domače stvari.

— (Kranjski deželni zbor), v katerem imajo zdaj zastopniki 20 000 Nemcev večino nad 400.000 Sloveni, odpira se danes. „Wiener Ztg.“ objavlja imenovanje g. Kalteneggerja za deželnega glavarja na Kranjskem in dr. Bleiweisa za njega namestovalca... Nekaj nam tu pod peresom ostaje, ali — živimo v dobi konfiskacij.

— (Volitve na Štajerskem) se v kmetijskih okrajih vrše danes 12. sept. Agitacije je bilo prav malo. Torej ne vemo, kaka poročila dobodemo za jutri.

— (Iz Mozirja) se nam telegrafuje: Brzojavna postaja Mozirska je danes slovesno odprta.

— (Iz Varaždina) v Zagreb na realko je prestavljen naš rojak prof. Jos. Stare.

— (Imenovanje.) Avskultant Alojzij Gregorin je imenovan za sodskega adjunkta.

— (Premeščanje.) Profesor na dozdajem celovškem izobraževališči za učitelje, Franc Hauptman, pride na enak zavod v Gradec za profesorja. Nekov Eduard Samhammer pride iz Freistadta na učiteljsko izobraževališče v Ljubljano.

— (Slovenska slovnica za prvence) spisal Andrej Praprotnik, je po ministerstvem ukazu dne 5. avgusta t. l. št. 11785. vnovič potrjena in dopuščena slovenskim ljudskim šolam, in se ima prirediti v zapisnik dopustljivih učilnih knjig za ljudske šole, ki je bil 1. jun. t. l. v dunajskem „Verordnungsblattu“ naznanjen. Ta slovnica (o kateri je uže tudi „Slov. Narod“ poročal, da je v imenovanem zapisniku izpuščena) sme se tedaj rabiti po vseh slovenskih ljudskih šolah. Prodaje jo tiskar g. Milic in tudi drugi bukvarji vezano po 30 kr. To naznanjamo tedaj vsem, ki povprašujejo ali se sme ta slovnica v javnih šolah rabiti ali ne.

Izpred porotnega sodišča.

V Ljubljani 7. septembra.

(Hudodelstvo veleizdaje.)

(Dalje.)

Zatoženca Benati in Quarantotto izjavljata odločno, da nista hudodelstva kriva.

Benatti pravi, da je bil v gostilni pri „Citta di Trieste“ do pol 12 ure, kar bode dokazalo mnogo prič; kako bi bilo tedaj mogoče, da bi bil uže mej 10. in 11. uro, kakor trdi to žandarm Decoli, na Belvederi in bi bil lepil tiste plakate na Monte Grizone, in od tam hodil skoraj pol ure do kavarne „all Loggia“, ko je do nje komaj 30 korakov. Zatoženec, jako izobražen mladenič, govori odločno, ugovarja vsem vprašanjem državnega pravdnika. Državni pravdnik Benattija hudo stiska, toda brez vidljivega uspeha.

Drugi zatoženec Quarantotto je pa jako pohleven boječ mož. Akoravno ima korajžo ljubiti, vendar se ne upa, kakor je videti in slišati, od svoje ljubice domov iti brez sprem-

Izdatelj in urednik Josip Jurčič.

ljevalca. Zaradi tega ima najetega človeka, ki ga kratek pot od ljubice do doma po Koprju vsak večer spremlja. On pravi, da nij kriv tega, kar ga obtožba dolži, in da je le zaradi tega drugič šel od doma ono noč, ker mu je bilo res slabo v želodci; in ker ga je bilo strah, da bi šel sam, prosil je Renattija, da ga je ta spremlil. Žandarma je videl, ko je šel po via Ferdinandea za njim in tudi v kavarini, ko je gledal iz kuhnje; a nij se zmešnil za njega. Ko mu je bilo bolje, pravi zatoženec, da je šel domov.

Politika, pravi ta zatoženec, je meni zdajnja briga, vsa moja politika je moja ljubica gospica Marija Longo, in moje študije.

Dr. Zarnik predlaga, naj sodnija sklene, da se porotnikom zaradi jasnosti predloži črtež mesta Kopra v katerem se je baje to hudodelstvo vršilo. Državni pravdnik temu ne ugovarja ako je črtež ali plan uradno potrjen. Sodišče je sklenilo, da se predložni črtež en relief pri današnji obravnavi rabi. Začne se izpovedba prič.

Prva in glavna priča je žandarm Decoli. On z vso odločnostjo trdi, kakor je uže v zatožbi navedeno, da le današnja dva zatoženca sta tista, katera sta nalepljala veleizdajska plakate na duri Monte Grizone.

Državni pravdnik, a še bolj zagovornika dr. Zarnik in dr. Moše ga jako trdo izprašujeta. Izpraševanje te priče traje cele tri ure, mej katerimi žandarm trdno „habt-acht“ stoji. —

Decoli sicer trdi, da nij pustil iz oči zatožencev ni eden trenotek, ali dr. Zarnik mu dokaže, da tisti čas ko je za zidom Belvedera šel, in ko je žvepljenko prižgal pri durih Monte Grizone, da je bral plakate, nij mogel videti niti paziti, ali sta zatoženca ravno tisti dve osobi, kateri sta listke nalepili, ali sta drugi, kajti lahko je prej druga dva človeka videl. Tudi kar se časa tiče, kdaj se je vršilo nalepljenje veleizdajskih plakatov in kje je bil skrit, govori edina proti priča žandarm Decoli denes vse drugače, kakor je govoril pri prvem izpraševanju.

(Dalje prih.)

Tržne cene

v Ljubljani 11. septembra t. l.

Pšenica hektoliter 7 gld. 31 kr.; — rož 5 gld. 04 kr.; — ječmen 4 gld. 06 kr.; — oves 2 gld. 91 kr.; — ajda 4 gld. 88 kr.; — prosó 4 gld. 55 kr.; — koruza 5 gld. 80 kr.; krompir 100 kilogramov 3 gld. 15 kr.; — fižol hektoliter 8 gld. 50 kr.; maslo kilogram — gl. 92 kr.; — mast — gld. 80 kr.; — špeh frišen — gl. 70 kr.; — špeh povejen — gl. 75 kr.; — jajce po 2¹/₂ kr.; — mleka liter 7 kr.; — govodnine kilogram 54 kr.; — teletnine 56 kr.; — svinjsk meso 62 kr.; — sena 100 kilogramov 1 gld. 42 kr.; — slame 1 gld. 34 kr.; — drva trda 4 kv. metrov 6 gld. 50 kr.; — mehka 4 gld. 60 kr.

Evropa: Rajna iz Trsta. — dr. Lisjak iz Bosne. — Krimer iz Pula. — Pri Slovani: Hugel, Dank iz Dunaja. — Grof Pač iz Ponovca. — Standacher iz Galovca. — Markauer iz Gradca. — Jaklič iz Koberva. — Pri Malicah: Wolf iz Dunaja. — Boccardi iz Trsta. — Ovenkel iz Dolnjega. — Walensits iz Baka. — Ritter iz Dunaja. — Lusin iz Gradca. — Mally, Bohasch iz Dunaja.

10. septembra: Fuzli.

Dunajska borza 11. septembra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	61 gld.	15	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	62	85	„
Zlata renta	71	60	„
1860 drž. posojilo	111	50	„
Akcije narodne banke	802	—	„
Kreditne akcije	2.8	75	„
London	116	20	„
Napol	9	30	„
C. kr. cekini	5	52	„
Srebro	100	—	„
Državne marke	57	25	„

Za dobro stanovanje

z vso hrano izvz se v F. Müllerjevem „Annoncenbureau“, gospodske ulice št. 6. (298)

Izobražena rodbina želi sprejeti (299)

več dijakov

v stanovanje in hrano. Objubuje se dobro obskrbljevanje in vestno nadzorovanje. Prilika je tudi, da se dijaki naučijo dobro nemški. Naslov: Gospa Ema Meyer, na bregu št. 20, I. nadstropje.

Naznanilo.

12. in 14. t. m. bode prostovoljna javna dražba vseh stvari in hišne oprave ranjega Karla Polleyja v Sezani; mej temi je tudi več voz za domačo kmetijsko porabo, kakor tudi kočije in jeden lovski voz.

(300—1)

Polleyjevi dediči.

Dijaki

vzemó se v hrano in popolno dobro obskrbljevanje, na mestnem trgu št. 16, Kollmanovo trgovstvo s steklom, v III. nadstropju (295—3)

Karolina Novak, vdova uradnika.

Služba gozdarja

se oddaje pri podpisnem upravnistvu z letno plačo 600 gold., 30 metrov trdih drv in dolžnostjo, položiti kavejco v znesku 300 goldinarjev.

Prosilci za to službo morajo biti obeh deželnih jezikov zmožni, spretni v uredovanju in računstvu, ter imajo prošnje obložene s šolskimi spričevali, in dokazili o starosti in dozdanjem službovanji najpозnejše

do 1. oktobra t. l.

pri podpisnem upravnistvu uložiti.

Kamnik, 25. avgusta 1878.

Odbor za upravljanje mestnega premoženja:

Dr. Samec,

predsednik.

(276—3)

Marke Wir empfehlen geschätzt. als Bestes und Preiswürdigstes

Die Regenmäntel, Wagendecken (Plachen), Bettelager, Zeltstoffe

der k. k. pr. Fabrik

von M. J. Elsinger & Söhne

in Wien, Neubau, Zollergasse 2,

Lieferanten des k. und k. Kriegsministeriums, Sr. Maj. Kriegsmarine, vieler Humanitätsanstalten etc. etc.

(159—66)

Roditelji! Oskrbniki!

Pri meni podpisnem dobite vsake velikosti in mere

obleke za dijake.

Tudi raznotere

obleke za otroke

prodajem jako v ceno.

M. Neumann,

v Ljubljani, v Lukman-ovej hiši.

(293—3)

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.